

PLAÇA MAJOR

ANY XVII. Núm 50 revista de cultura i festa. federació colles de castelló. tardor/hivern 2012

Bon Nadal

Editorial

Amb el present exemplar de la revista que teniu a les mans, PLAÇA MAJOR arriba al núm. 50 de la seua publicació, una xifra molt rodona, d'aquelles que fan dir que "això s'ha de celebrar". I, pensat i fet, hem decidit celebrar aquesta efemèride amb una edició a tot color que d'alguna manera vol simbolitzar la satisfacció per haver arribat fins ací i la voluntat de superació que cal per a continuar endavant.

Fa setze anys que vam iniciar la nostra singladura amb la publicació d'aquell núm. 0 editat la vespra de la Magdalena del 1996, i des d'aquell moment PLAÇA MAJOR ha treballat per exercir plenament la seua funció com a portaveu de la Federació Colles de Castelló i al servei de la cultura pròpia de la nostra terra en les seues variades manifestacions.

Aquest núm. 50 és una immillorable ocasió per a dedicar unes paraules de record a tots els que al llarg d'aquests anys han omplert de contingut la nostra revista amb els seus comentaris, informacions, crítiques, fotografies i qualsevol altre tipus de col·laboració. A tots i a totes, moltes gràcies i continuem comptant amb vosaltres perquè la feina no s'ha acabat.

Igualment és ara i ací el moment adequat per agrair el patrocini de les institucions públiques i les entitats privades que amb el seu ajut i contribució han fet possible la publicació de PLAÇA MAJOR amb la dignitat i la regularitat que desitjàvem.

També hem volgut aprofitar aquest número especial de la revista per a commemorar el vuitanté aniversari de les Normes de Castelló, una altra xifra molt rodona que també s'ha de celebrar com cal.

I a partir d'ací, punt i seguit; la feina continua i comencem a pensar en la preparació del núm. 51 perquè el futur no espera i ens planteja noves dinàmiques i nous desafiaments. Des d'aquell núm. 0 que esmentàvem a l'inici, el món, el país i Castelló han evolucionat, els reptes i l'entorn que ens trobem avui són ben diferents dels que hi havia el 1996 i cal, ara més que mai, saber estar a l'altura de les circumstàncies.

Per la nostra part continuarem treballant per incrementar la potència i la projecció de la nostra publicació. Amb optimisme, amb ambició (això no ens faltarà), però també amb responsabilitat i amb els peus a terra, amb plena consciència de les dificultats i limitacions que l'actual conjuntura ens imposa i que només podrem anar superant a base de posar molta dedicació, voluntat i bon ànim. I no cal dir que, en aquest context, tot oferiment d'ajut, cooperació i suport, serà benvingut.

Comença la segona part de la nostra singladura, i ara el nou objectiu de PLAÇA MAJOR és arribar al núm. 100.

Albert Sánchez-Pantoja

PLAÇA MAJOR

ANY XVII. Núm 50 revista de cultura i festa. federació colles de castelló. tardor/hivern 2012

Revista quadrimestral

Tardor/hivern 2012

Any XVII, número 50

Castelló de la Plana (Plana Alta)

Tiratge de 450 exemplars

President Vicent de Juan Martínez

Director Albert Sánchez-Pantoja i Domínguez

Consell de redacció

Albert Sánchez-Pantoja

Joan Feliu Franch

Joan Josep Trilles i Font

José Luis Serrano Fabregat

Manel Alonso i Castelló

Miquel Segarra i Diago

Patricia Mir Soria

Quique Pérez Serrano

Ricardo Pérez y Verdes

Assessor lingüístic Josep Vidal Rebol

Fotos José Antonio Arias Keco, Manolo Forcadell, Pepe Lorite i arxius de Joanjo Trilles

Portada Taló

Idea de portada Xipell

Edita

Federació Colles de Castelló

Imprimeix

Gràfiques Color Impres, S.L.U. - Pol. Ind. Fadrell, nau 75 - 12005 Castelló

Dip. Legal CS-80-96

ISSN 1695-5471

Presentació d'originals

Palau de la Festa, carrer del Riu Sella, núm. 1 - 12005 Castelló

<http://www.fedecas@federaciodecolles.com>

Nota

Plaça Major no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors en els treballs publicats, ni s'hi identifica necessàriament.

SUMARI

2. **Editorial.** *Albert Sánchez-Pantoja*
3. **Parlem amb Alfonso Bataller.** *Joan Josep Trilles*
6. **Recordant Daniel Mateu i Pitarch.** *Quique Pérez*
7. **Moros d'Alqueria a Cuba.** *José Luis Serrano*
10. **75 Aniversari de la mort de Josep Pascual Tirado.** *Miquel Segarra*
12. **Verona: Epicentre universal del món lúdic. Tocatí: Festival Internacional del Joc al Carrer.** *Ricardo Pérez*
14. **Contes inversos: conversos i diversos.** *Manel Alonso*
15. **Taló, l'essència en la multiplicitat (autor de la nostra portada).** *Patricia Mir*
16. **80é Aniversari de les Normes de Castelló.** *Albert Sánchez-Pantoja*
18. **II Concurs de Composició per a Dolçaina i Banda "Ciutat de Castelló" 2012.** *Joanjo Trilles*
19. **Manuel Roig Abad guanya el XIII Premi de Narrativa Breu Josep Pascual Tirado.**
20. **Jere: El Costumisme transformat an art.** *Joan Feliu*
21. **XV Jornades de Cultura Popular a Castelló "Ceràmica Tradicional". Taller de Terrisser.** *Antonio Nomdedéu. EASD*
22. **Xafardecolles.**
24. **Crònica de la Nit de Sant Joan 2012.**

Amb el suport de la

 GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

ENTREVISTA

PARLEM AMB ALFONSO BATALLER VICENT (Castelló de la Plana, 1960)

Per Joanjo Trilles

Mascletà Vítol

Sopar de Colles

En aquest número tan especial de la revista Plaça Major, amb 50 motius per reivindicar la festa i la cultura de Castelló, volem entrevistar a la màxima autoritat de la nostra ciutat. Volem conèixer el dia a dia dins del món de la festa, com la vivia i com la viu en l'actualitat.

* * *

JOANJO- Per començar, qui és Alfonso Bataller?

ALFONSO- Un metge especialista d'Anestèsia i Reanimació, castelloner 'de soca' i molt preocupat per fer bé totes aquelles responsabilitats que he anat assumint al llarg de la meua vida.

JJ.- Què fa un metge com vostè en el món de la política?

A.- Al 1995, després de guanyar les eleccions autonòmiques el PP, em van oferir dirigir l'Hospital Gran Via i vaig acceptar. A partir d'eixe moment m'he preocupat de treballar amb responsabilitat i aprendre tot el necessari per exercir les meues responsabilitats amb coneixement, professionalitat i respecte vers els meus companys. Així he

anat treballant fins ara que tinc l'honor de dirigir la ciutat que estimo i que m'ha vist créixer, on visc i on he format la meua família.

JJ.- Com ho porta la seua gent?

A.- Doncs assumeixen que per la meua responsabilitat hi ha caps de setmana on no puc dinar amb ells. Comprenen que no puga dedicar-los tot el temps que voldrien, però són feliços al veure com em para la gent i em felicita i lògicament també s'entristeixen quan les coses no ixen bé i sóc objecte de crítiques. Puc confessar amb satisfacció que m'envolta una família meravellosa i que tinc uns amics que són, junt amb la meua família, el meu tresor més preat.

JJ.- Ha estat director de l'Hospital de la Plana i ha exercit funcions a la Conselleria de Sanitat. Quina ha estat la seua trajectòria professional?

A.- Em vaig llicenciar en Medicina i Cirurgia el

 ENTREVISTA

Amb el seu company Ramón Jiménez

Foto: El Periódico Mediterráneo

Amb la seua dona Marivi i el seu fill Alfonso

Foto: El Mundo.es

1983. Després de la especialització a l'Hospital de la Fe, vaig exercir com a facultatiu a l'Hospital Gran Via, centre del qual vaig ser nomenat director el 1995.

Un any després, el 1996, vaig entrar a formar part com a membre del Consell d'Assessors de la Conselleria de Sanitat i Consum de la Generalitat Valenciana i posteriorment vaig guanyar la plaça de cap de secció d'Anestèsia a l'Hospital General de Castelló. El 2001 vaig ser nomenat director gerent de l'Hospital de La Plana de Vila-real.

Més tard, el 2004 vaig ser director general d'Ordenació, Avaluació i Investigació Sanitària de la Conselleria de Sanitat, i vaig estar al capdavant de la Direcció General d'Assistència Sanitària. A partir de 2007 vaig ser nomenat sotssecretari de Sanitat.

El 2011 vaig cessar en les meues funcions quan Alberto Fabra em va proposar formar part de la seua llista de cara a les eleccions locals.

JJ.- Parlem de festes, què va sentir quan la seua filla Victoria fou Reina Infantil l'any 2005?

A.- Com diria qualsevol pare 'castelloner' "Se'm queia la baba" veient la meua filla amb la banda verda posada. No sóc el més indicat per afalagar la meua filla, ja que em falten els adjectius per qualificar el seu regnat.

Senzillament van ser els moments més feliços de la meua vida al veure-la gaudir d'una setmana freda, però molt intensa i meravellosa per a tota la família Bataller.

Crec que ho va fer molt bé i va ser una Reina digna de tots els xiquets i xiquetes de Castelló.

JJ.- Sabem que la seua família ha estat sempre molt festera. Recorde alguna anècdota de joventut?

A.- Sí, per anar a La Pèrgola quan tenia només 16

anys, el meu iaio em va comprar un vestit jaqueta a 'Reverter' de vellut blau i una corbata roja també de vellut. Encara tinc eixe vestit jaqueta i fins i tot als 40 anys me'l vaig tornar a ficar.

JJ.- Ha canviat la festa durant aquests anys i més ara com a Alcalde?

A.- No ha canviat molt, per sort. Crec que tenim unes festes entranyables, potser una mica llargues i tot. Jo canviaria poques coses, la gent del 'Món de la Festa' té una actitud extraordinària i agraiisc l'esforç que realitzen especialment durant aquests anys en què cal ajustar-se a uns pressupostos més reduïts.

JJ.- Creu que hi ha química entre els col·lectius festers? Formen part de la societat civil implicada amb la ciutat?

A.- Hi ha ben poques famílies de Castelló que d'una manera o d'altra no estiguen relacionades amb el 'Món de la Festa'. Ja siga mitjançant les gaiates, colles o d'altres ens vinculats, és molt difícil no connectar amb algun aspecte de la nostra festa.

Crec que també existeix una rivalitat sana i un esperit fester i de tolerància que agraiisc especialment.

JJ.- L'any passat va haver-hi un incident que va deixar un poc tocades les gaiates. Com va viure aquest incendi?

A.- Amb molta preocupació. Però ara he de manifestar el meu agraïment a les diferents comissions, a totes les gaiates, per la seua implicació i treball per a reprendre la creació dels monuments i que pogueren desfilar tots a la Desfilada de Gaiates del diumenge.

JJ.- Quina ha de ser la clau per a viure les festes en aquest moment de crisi?

A.- No hem de deixar de viure amb alegria aquests dies. Si bé tots som conscients que no podem assumir

ENTREVISTA

Victoria Bataller Monfort, Reina Infantil 2005

unes despeses tan grans, hem vingut demostrant que amb menys diners podem tindre també unes grans festes. Un mèrit que hem d'atorgar a la Junta de Festes, que es qui confecciona el programa oficial, però també als altres col·lectius que han sabut adaptar-se a la nova conjuntura sense que les seues activitats perden cap tipus d'atractiu o interès.

JJ.- Cal evolucionar la festa mantenint les tradicions pairals? Festa i cultura han d'anar de la mà? Quin futur ens espera?

A.- Tenim unes festes considerades d'Interés Turístic Internacional, i ho hem aconseguit mantenint l'essència de la Magdalena, amb els seus actes més genuïns com a pilar fonamental.

Festa i cultura sempre ha anat de la mà i han de continuar així. Per això, el futur de la nostra Magdalena, com el de la resta de festes que se celebren a la ciutat, s'ha d'afrontar mantenint i respectant els costums que ens definixen com a poble.

JJ.- Castelló és una ciutat gran, prompte tindrem el Patronat Municipal de Festes. Seguirà essent el vertebrador de la festa? Què ens deixem enrere?

A.- Les festes són i seran patrimoni de totes les persones que treballen per elles. El que suposa el Patronat de Festes és, simplement, complir amb la

'Llei de Grans Ciutats'. No tenen per què haver-hi canvis significatius en la gestió que es feia fins ara.

JJ.- El Palau de la Festa ja és una realitat però els projectes de museu, centre d'estudis, ... que ajudaran a donar dignitat i prestància a la festa, quan seran una realitat?

A.- Són projectes molt interessants que, sens dubte, sumaran atractius a la nostra festa. Però tots som conscients que l'actual situació no fa possible la seua posada en marxa en aquests moments. Esperem que, dins de poc, puguem disposar dels recursos suficients per fer realitat aquestes i altres propostes.

JJ.- La festa i la cultura d'un poble formen part de la singularitat i identitat d'un poble, però han de conviure amb altres realitats del nostre entorn. Creu que totes les entitats festeres de la nostra Comunitat haurien d'estar unides per treballar i lluitar junts per la festa?

A.- Tots hem de col·laborar perquè la nostra festa continue creixent i evolucionant. I, malgrat les diferències de criteri i la pluralitat en les opinions, estic convençut que tots tenim un únic objectiu, que és fer les nostres festes millors, més atractives i participatives. Eixe amor per la nostra ciutat i la seua cultura és el que de veritat importa.

JJ.- Per acabar, parle'ns del futur, quins projectes té per a Castelló?

A.- La principal prioritat per a l'equip de Govern de l'Ajuntament és facilitar la creació de llocs de treball i que la ciutat puga eixir de la crisi, com abans millor. Hi ha moltes famílies que ho estan passant molt malament i el nostre deure és ajudar-les. No és temps de grans projectes i sí de ser solidaris i centrar-nos en el que importa de veres, que és millorar el benestar i la qualitat de vida dels veïns i les veïnes de Castelló en aquests temps tan complicats.

Malgrat tot, volem un Castelló que continue creixent i apostes com les obres del TRAM ens ajudaran a posar les bases de la ciutat que volem per al futur.

PERSONATGES

RECORDANT DANIEL MATEU I PITARCH. Castelló 31 de juliol de 1947 - 23 d'agost de 2012

*Per Quique Pérez
Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló*

En uns moments en què la vida et dona sorpreses desagradables emportant-se a Daniel en la plenitud de la seua vida, físicament i mentalment, vull fer una pinzellada d'algunes experiències viscudes amb ell.

Des de molt jove ja apuntava dots de docent, el que el va portar a estudiar Magisteri, que va acabar amb notes brillants, i exercie de mestre a Reus (Tarragona); a Toulon (França), on ensenyava als fills d'espanyols emigrats a aquell país; a Castelló (com a director a l'Escola Censal); i darrerament al Marroc, on va estar sis anys.

Tot i ser un home que li agradava ensenyar el que sabia (i era molt), en cap moment evitava aprendre allò que els altres li podien ensenyar, sempre amb l'afany d'enriquir-se culturalment.

El seu valencià, la seua Senyera, el seu amor per les tradicions i la cultura de Castelló el va fer aficionar-se pel tabalet i la dolçaina, passant a formar part de la Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló, des dels anys 1985-86, on després va ocupar el càrrec de president durant sis anys treballant amb molta constància en benefici de la Colla.

Mestre també a la cuina, amant dels productes naturals, va aconseguir guanyar el 1er Premi en el Concurs de Paelles de la Magdalena 2006 participant en nom de la Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló.

Va ser qui va tindre la idea d'organitzar el concurs d'Allioli que ja fa diversos anys que es realitza durant la setmana de Festes de la Magdalena a la plaça de les Aules.

Concurs de paelles Colla del Rei Barbut. Magdalena 2010

Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló

Parella fidel i pare exemplar, amant de la natura i de la muntanya, del seu Penyagolosa, on de tant en tant anava d'excursió i on ell mateix volia que se llançaren les seues cendres.

Algú, qui siga, ha volgut emportar-se Daniel, però els que l'hem conegut ens queda la seua imatge, les seues senyes d'identitat, la seua constància, la seua amiatat, la seua integritat com a persona, el respecte total i extrem cap a les persones amb un pensament diferent al d'ell i la seua irrepetible personalitat.

Descanse en pau, Daniel Mateu.

MOROS D'ALQUERIA A CUBA

Per José Luis Serrano Fabregat

Moros d'Alqueria van portar les Festes de la Magdalena fins a Cuba, en una nova ambaixada cultural.

Van participar com a convidats especials en la XVIII Fiesta de la Cultura Iberoamericana d'Holguín.

L'Associació Cultural Moros d'Alqueria ha tornat a ser avançada en la promoció de les Festes de la Magdalena i de la pròpia ciutat de Castelló, amb la seua presència aquesta vegada a la XVIII Fiesta de la Cultura Iberoamericana i el VII Congreso Iberoamericano de Pensamiento que es va celebrar a la ciutat cubana d'Holguín del 25 al 27 d'octubre de 2012. Una participació que es va tancar brillantment a pesar que el seu inici va estar marcat pel pas de l'huracà Sandy que, no obstant això, no va disminuir gens ni mica l'entusiasme de l'expedició castellanenca.

Els contactes amb el comitè organitzador de l'esdeveniment, la Casa d'Iberoamèrica en Holguín, es van iniciar fa uns tres anys, quan es va rebre a Castelló la invitació per participar en aquest esdeveniment de caràcter bianual que reuneix a un bon nombre de persones de països iberoamericans a la tercera ciutat de Cuba quant a població.

Un grup de persones pertanyents a Moros d'Alqueria es va desplaçar fins a Cuba l'any 2010 i va poder comprovar en viu quines eren les perspectives quant a la participació i la qualitat de les instal·lacions, a més de conèixer personalment a les persones que dirigeixen la Casa d'Iberoamèrica d'Holguín, algunes de les seues infraestructures i de forma especial el gran interès que hi havia per aconseguir la seua presència en el congrés que se celebraria en 2012.

Cal dir que la ciutat d'Holguín, amb més de quatre-cents mil habitants, sempre s'ha destacat pel seu marcat accent cultural que, d'una forma especial, ret tribut a l'herència dels espanyols que van viure allí, donant-li sens dubte

un accent molt especial. Allí hi ha una gran colònia de descendents espanyols que fan gala de la seua condició i que mantenen vius els costums i el folklore de les regions espanyoles de les quals van provenir els seus avantpassats.

D'açò ja vam tenir mostra feient els qui visitem la ciutat fa dos anys perquè, els participants en el congrés d'agències de viatges espanyoles celebrat en la veïna Santiago de Cuba, vam ser sorpresos per les interpretacions del *Ballet Español* de la Casa d'Espanya d'Holguín d'allò més acadèmic. Sincerament va ser una agradable sorpresa que va ser corroborada enguany, quan vam tenir oportunitat d'aprofundir en el coneixement dels directius de la Casa d'Espanya i de les autoritats cubanes en l'àmbit de la cultura.

Un inici accidentat

Els expedicionaris castellanencs eixim de la Plana el dia 23 d'octubre i aquella mateixa nit arribàvem a l'Havana on anàvem a fer una ràpida escala de tan sols set hores per a, al matí següent, prendre l'avió cap a Holguín.

Amb prou faenes vam tenir-hi temps per a acostar-nos al centre de la ciutat i respirar els aires havaners a pesar que el nostre hotel estava molt a prop del *Paseo del Prado* i del *Parque Central*. El vol eixia massa d'hora i ens ressentíem de la fatiga del viatge des de Castelló.

Ja es començava a parlar del Sandy, l'huracà que es

Huracà Sandy 24-oct-2012

 NOTÍCIES

preveia que travessara Cuba, precisament per l'Orient, la zona en què se situa Holguín, i de fet, l'expedició dels Moros d'Alqueria van haver de partir perquè la Banda de Música tenia de prendre un vol que eixia a la vesprada i ja se'ns va dir que, per motius de seguretat, aqueix vol s'anava a suspendre.

La primera part de l'expedició va arribar com estava previst a l'Hotel Pernik d'Holguín, on ens vam allotjar i després de contactar amb les persones de l'organització que ens anaven a acompanyar durant la nostra estada allí, vam saber que aqueixa matinada s'esperava el "paso del Sandy" i que precisament el "ojo del huracàn" anava a coincidir amb la zona d'Holguín. No vam poder ja eixir de l'hotel, lloc on estàvem segurs i a resguard, perquè ens va ser prohibida esta possibilitat per les autoritats locals que preferien tenir als centenars de participants en el congrés agrupats en l'hotel i a partir de les 21:30 h., tots a les habitacions per a esperar allí el pas del Sandy.

L'huracà va passar, vaja si va passar-hi! Pluja torrencial, vents que van arribar als 140 quilòmetres per hora, habitacions que van arribar a tenir un pam d'aigua, finestres que es van trencar i no obstant açò, gens d'açò va poder amb el bon humor que va presidir l'estada de Moros d'Alqueria en Holguín. Fins i tot molts van poder dormir, a estones, perquè era impossible no despertar-se i atendre la violència d'un fenomen natural que no coneixíem i del qual eixim indemnes, gràcies a Déu.

Objectius complits

Sens dubte el Sandy va ser el principal protagonista del nostre viatge, perquè en certa manera va condicionar

Desfilada a Holguín

el desenvolupament de totes les activitats que havíem anat a realitzar. La seua força va afectar a no poques infraestructures culturals, afectant la vida de les províncies d'Orient i de forma molt especial a la ciutat de Santiago de Cuba, on a més de grans destrosses va caldre lamentar la pèrdua de vides humanes. Però al cap i a la fi es tractava de sobreposar-se a les adverses circumstàncies i fer-ho amb l'alegria amb què s'afronta una festa.

Així ho vam fer els centenars de participants que teníem l'hotel Pernik, en el qual ens allotjàvem, com el centre de les sessions del congrés en el qual hauríem de presentar les nostres ponències sobre les Festes de la Magdalena, la seua història i diversos aspectes relacionats amb aquesta.

A tot açò ja havien arribat els components de la Banda de Música de Moros d'Alqueria que havien hagut de romandre a l'Havana fins que es va poder dur a terme el seu viatge fins a Holguín, quasi dos dies més tard del previst. Va ser una grata notícia que el grup estiguera complet ja.

I ficats en feina, cal dir que la presentació de les Festes de la Magdalena va ser seguida amb interès per un nombrós públic, a pesar que fallades en els equips tècnics van impedir que les presentacions en power point que portàvem preparades es pogueren visualitzar. Una pena, però..., Cuba és Cuba!

Aquesta presentació va ser portada a terme pel qui escriu, en primer lloc, per a parlar de la història i evolució de les Festes des del seu inici, després de situar Castelló i la seua realitat actual en el mapa de la memòria dels assistents. A continuació, Sixto Barberá va parlar del carrer com a espai festiu i dels festejos que nodreixen el programa i les innovacions realitzades; Leandre Escamilla, codirector de Xarxa Teatre va parlar de la importància del foc en el desenvolupament d'aquests festejos; Bruno Milián, que dirigia en aquesta ocasió la Banda de Moros d'Alqueria, de la música i la seua necessitat en els actes que es desenvolupen en les festes, recolzat també per Quique Pérez Serrano de la Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló que van parlar, com no! de la dolçaina i de la música de festa, posant en directe diferents exemples d'aquesta; i finalment, Juan Antonio Llopis, que va parlar de la presència de Moros d'Alqueria en les Festes de la Magdalena. No cal dir que qui va voler assabentar-se del que eren, es va poder assabentar de debò! Un matí sencer dedicat a Castelló i les seues festes, a milers de quilòmetres de distància, en terres

 NOTÍCIES

Moment del Congrés

iberoamericanes. Una magnífica experiència.

Encara quedava la nostra participació en la desfilada pels principals carrers i places del centre d'Holguín, al costat d'una nodrida representació de la Casa d'Espanya en aqueixa ciutat i una molt remarcable del *Ballet Español de Cuba*, especialment les seues primeres ballarines (Graciela, Yasnay, Amarilis i Mayrelis), que van ser capaces d'adaptar-se a les marxes mores de la nostra banda de música, obrint la desfilada. Va ser una col·laboració fora de programa que cal agrair també al seu director general, Eduardo Veitia, i a la seua relacions públiques, Fabiola Mora.

A més no ens va faltar el ballet de "mores", perquè algunes de les components del ballet espanyol "*Estilo Propio*" i del *Ballet Español* d'Holguín, es van aprendre les coreografies d'Ana Botella a través dels vídeos que els vam proporcionar i van aconseguir un boato amb unes danses perfectament efectuades. També cal ressaltar la col·laboració d'alguns músics de la Banda Provincial de Música dirigida per Humberto Pi que es van integrar en la banda de Moros d'Alqueria.

Baibrama Culturalholguín 27-10-12 - Desembarcan Moros d'Alqueria

I per a finalitzar, la gala celebrada en el *Centro Cultural Ibérico (Museo Provincial la Periquera)* el pati central del qual va estar replet de persones que van vibrar amb la música de la nostra banda de música, de la *Banda de Conciertos* del municipi, dirigida per Rafael Freyre i els balls espanyols de la companyia "*Estilo Propio*", en la nit del dia 27.

Allí, la nostra banda va fer, de la mà de la presentació que vam fer de les Festes de la Magdalena, pels diferents actes d'aquesta, acompanyats per la música que sone en ells. El Pregó amb les seues marxes mores, la Romeria a la Magdalena al son de dolçaines i tabalets, les desfilades amb airosoes marxes i els bous on els pasdobles més airosoes, van donar una idea del que eren les nostres festes a les autoritats culturals que ens van acompanyar en una nit espanyola i castellanera a Cuba, inoblidable.

Ballet Español

Si els diem que el viatge se'ns va fer curt, ens creuran, sens dubte, perquè les activitats van ser contínues i molt variades. Es va parlar de Castelló i de les Festes de la Magdalena, perquè els mitjans informatius ens van donar una cobertura molt especial. Pàgines en els diaris i els especials, entrevistes en ràdio i televisió... Solament ens queda dir:

"Missió complida", una vegada més.

PERSONATGES

75 ANIVERSARI DE LA MORT DE JOSEP PASCUAL TIRADO

Per Miquel Segarra i Diago

Aquest 2012 ha estat l'any del 75é aniversari de la mort de Josep Pascual Tirado (Castelló de la Plana 21 de maig de 1884 - 1 de gener de 1937) fill i nét de llauradors, lletraferit autor de l'obra emblemàtica que incorpora el cabal col·lectiu de la cultura popular i tradicional, i el seu caràcter mitològic, ja que, "provant de justificar míticament el poble de Castelló de la Plana, es transcendeix a si mateixa, carregada d'una capacitat simbòlica inesgotable", cosa que la situa en un lloc especial en el panorama de la literatura catalana de la primera meitat del segle XX.

Després del batxillerat passà a ocupar-se del patrimoni agrícola de la seua família.

Les seues primeres incursions literàries -avui perdudes- foren en castellà, llengua amb què va publicar alguna obra menor, però la llengua catalana amb el lèxic propi de les nostres terres fou amb la qual omplí la segona dècada del segle amb les seues narracions breus publicades al butlletí de la Societat Castellonenca de Cultura.

Aquestes narracions van ser recollides en dos volums *Tomba-Tossals*. *Contalles de la terra* -recull d'articles apareguts al Butlletí de la Societat Castellonenca de Cultura editat el 1930 per aquesta entitat a l'impremta del fill de J. Armengot amb coberta i caplletres de Bernat Artola i Tomàs, dibuixos de

Francesc Pérez Dolz i vinyetes de Lluís Sales Boli, premi

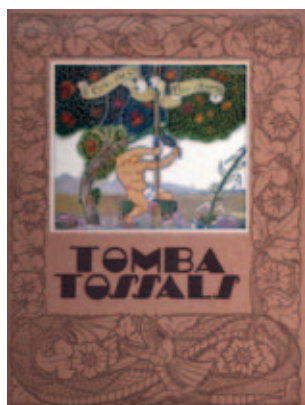
aquell any de la Cambra Oficial de Llibre de Madrid al millor llibre imprès i *De la meua garbera*.

Tombatossals, la seua millor aportació, és considerada com l'obra valenciana narrativa més arrodonida de la primera part del segle. Segons l'autor fou a través dels clàssics valencians com va trobar la inspiració per escriure-la:

"... d'eixes lectures, d'eixe *Tirant lo Blanc* i de la crònica de *Muntaner*, llegits i rellegits baix les garroferes del meu Mas de la Madalena, va començar a brollar en la pensa meua, romàntica i bullidora, lo meu fill estimadíssim -del qual estic molt pagat-, honor i glòria meua, el famós cavaller i símbol nostre, el gran *Tombatossals*"

Així doncs, les aventures del gegant *Tombatossals* en la cort del rei Barbut i en la conquesta de les illes Columbretes esdevenen, alhora, mite, símbol, signe i miratge. Altres personatges de la seua fanzella (*Diccionari valencià-català-balear*.- 2. fig. *Semblança, manera d'esser semblant amb una altra; faisó (Cast., Val.); cast. laya, manera.* «*Fer-se a la fanzella*» d'algú: *adaptar-se a la seva opinió o idees, o a la seva voluntat; fer-se'n molt amic. Li creaven companya de la mateixa fancella, J. Pascual Tirado (BSCC, v, 422). Fon.: fanséka (Cast.); fanséka (Val.) Etim.: del llatí fiscèlla, mat. sign.), inventats per l'autor, també viuen en la memòria col·lectiva, com ara l'Arrancapins, Cagueme, Bufanúvols, Milhòmens, Carracuca, Governat Set Cases, L'Agüelo Masses, Nas de Rei..., junts amb el cap de tota la colla, immortalitzats en forma d'escultures creades per Melchor Zapata i ubicades a la nostra ciutat.*

Els personatges de la seua obra donen nom a carrers, centres educatius, grups de música, associacions culturals "colles", residències, negocis, etc. Visualitzant així com ho

 PERSONATGES

fa tots els anys el Pregó la Magdalena amb tota la mitologia de l'obra.

Signant el 21 de desembre de 1932, juntament amb altres insignes castellanencs de les Normes de Castelló, bressol de la normalització de la llengua catalana a les terres valencianes, participà en la redacció del Diccionari català-valencià-balear.

Podem veure les vicissituds de l'obra del Diccionari i conèixer la seua aportació en l'edició de les quaranta-sis cartes de Josep Pascual Tirado a Antoni M. Alcover, conservades a l'arxiu de mossèn Alcover i que van del 19 d'octubre de 1920 al 3 d'octubre de 1930, on també trobem una carta sense datar a Francesc de B. Moll.

Amb el seu honor i amb el seu nom, la ciutat li té dedicat: El carrer Josep Pasqual Tirado entre el carrer Enmig i el carrer Vera; el Centre Públic de Formació de Persones Adultes, situat a l'avinguda dels Germans Bou, 26; el premi de Narrativa breu patrocinat per la Diputació, la Llibreria Babel i la Federació Colles de Castelló.

El 1943 i basada en *Tombatossals*, la compositora castellanenca Matilde Salvador, amb llibret del també

castellanenc Manuel Segarra Ribés, va compondre l'òpera *La filla del rei Barbut*.

Exhaurida l'última publicació en facsímil de 1998 de l'obra a càrrec de la Generalitat Valenciana i l'Ajuntament de Castelló, podem trobar exemplars de l'obra d'altres edicions i també de la traducció al francès (*Cassecoteaux* editada el 2008 pel Consell Municipal de Cultura de l'Ajuntament de Castelló) i tan de bo trobem pròximament, segons la primícia feta pública per Vicent Pitarch i Almela la nit de lliurament de l'últim premi de Narrativa breu Josep Pascual i Tirado esdevingut el propassat 21 al saló de plens de la Diputació, d'una edició del *Tombatossals* adequada lèxicament a les formes lingüístiques utilitzades actualment, cosa que facilitarà la incorporació a la seua lectura a tots aquells no massa versats en el lèxic utilitzat per l'autor, vivíssim a l'època de la concepció de l'obra, però, allunyat del registre de la llengua catalana utilitzat actualment.

JOCS TRADICIONALS

VERONA: EPICENTRE UNIVERSAL DEL MÓN LÚDIC TOCATÌ: FESTIVAL INTERNACIONAL DEL JOC AL CARRER

Per Dr. D. Ricardo Pérez y Verdes
Universidade da Coruña

Tocatì = *Te toca a tí*
(Veu dialectal italià antic)

El *Festival Internazionale del Giocho in Strada*, TOCATÌ, organitzat per l'*Associazione Giochi Antichi* (Associació del Joc Antic), amb la col·laboració de la Municipalitat i el Departament de Cultura de Verona, va celebrar enguany la seua desena edició. Deu anys en els quals el Festival s'ha convertit en un referent mundial del joc i esport tradicional, a més de ser un dels esdeveniments culturals més importants que se celebren en Verona i Itàlia.

Nascut en l'estiu del 2003, el Festival va gaudir des del primer moment d'una gran acollida tant entre participants com en el públic en general. Amb l'objectiu de recuperar i divulgar els jocs i esports tradicionals més representatius d'Itàlia, els tres primers anys van estar exclusivament dedicats a l'exhibició pràctica d'aquests per tots els

Cartell anunciador del TOCATÌ en la ciutat de Verona.

Jugadors disputant un partit del joc de pilota P'urèpecha (Mèxic).

carrers de Verona, la qual cosa va servir per a posar els fonaments d'un festival que gaudeix actualment de gran reconeixement internacional i és un mosaic intercultural de la tradició festiva dels pobles.

Una vegada aconseguida l'anhelada difusió, el Festival va desenvolupar l'estratègia de convidar a un país europeu diferent cada any amb la finalitat de que aquest mostrara els seus jocs i esports tradicionals més ancestrals. Així, en 2006, aquest honor va recaure a Espanya, que va estar representada per diferents comunitats autònomes. L'experiència va resultar tan positiva que des de llavors Espanya no ha deixat de participar en el TOCATÌ i de

 JOCS TRADICIONALS

En la *Piazza delle Erbe* practicant el *Tiro alla Fune* (*Soka-Tira*)

Corsa con la cannata (carrera de cànners) de les joves de la Lazio

ser un fix en aquesta cita anual amb algun joc o esport tradicional, demostrant al món com d'important és l'agermanament lúdic. Els països convidats fins al moment han sigut: Croàcia (2007), Escòcia (2008), Grècia (2009), Suïssa (2010) i el passat any Irlanda. Tots ells han mostrat al món els jocs i esports tradicionals dels seus diferents territoris, a més de la seua música, dansa i gastronomia.

Enguany, el tema del Festival va girar aquest entorn d'Europa i el món asteca (Mèxic). Per a açò es va comptar amb la participació de prestigiosos experts que van acostar amb les seues narracions i conferències la realitat del joc i l'esport tradicional dels seus diferents països. Per part d'Espanya va intervenir Fernando Maestro, amb "El joc a Espanya", i el professor Pere Lavega, qui dissertà sobre el "Joc tradicional i emoció cultural".

Com a innovacions, el TOCATÌ 2012 va comptar amb diferents exposicions, tallers, llibreria lúdica i una àmplia representació de museus del joguet d'Itàlia. En aquest apartat, el professor Ricardo Pérez y Verdes va tenir l'oportunitat de presentar en societat el "MELGA: Museu Etnolúdic de Galícia", situat en el municipi de Ponteceso (la Corunya), el qual serà inaugurat en dates pròximes, així com la Fundació que porta el seu nom.

En els tres dies que va durar el Festival (21-23 de setembre) es van poder veure els jocs i esports tradicionals desenvolupats en totes les edicions anteriors, a més de mostrar activitats mai anteriorment exhibides, aqueix és el cas del *prevrtanje* (Croàcia), el *kisperia* (Grècia), el *hand ba'* (Escòcia), el *kegeln* (Suïssa), la pilota *p'urèpecha* (Mèxic), el *barro*, *fiolet*, *barandello*, *corsa con la cannata*,

lippa, *penacio*, etc (Itàlia) i el *Salto Pastor* canari (Espanya). El públic va tenir l'ocasió de conèixer i descobrir més de mig centenar de jocs i esports tradicionals.

Aprofitant el marc del TOCATÌ es van celebrar a nivell europeu i mundial els respectius congressos, anuals o bianuals, de les diferents associacions o federacions que vetlen pel manteniment i divulgació de les tradicions lúdiques en el món. En aquesta ocasió es van reunir l'ITSGA (*International Traditional Sport and Games Association*) i l'AEJST (*Associazione Europea Giochi e Sport Tradizionali*). Com a primícia podem anticipar que l'AEJST ha tingut l'amabilitat de concedir a Espanya, en el 2013, la celebració del seu congrés anual, que concretament se celebrarà a Santiago de Compostel·la i Ponteceso.

I ja per a acabar, cal dir que la màgica ciutat de Verona és cada any, i per uns dies, una ciutat bolcada amb els jocs i esports tradicionals. Institucions, empreses i bancs recolzen econòmicament aquest esdeveniment, en el qual voluntaris, jugadors, aficionats i públic (es calcula que assisteixen prop de 150.000 persones) abarroten carrers i places convertint la ciutat en una festa.

Llarga vida al Festival TOCATÌ.

LITERATURA

CONTES INVERSOS: CONVERSOS I DIVERSOS

Per Manel Alonso i Castelló

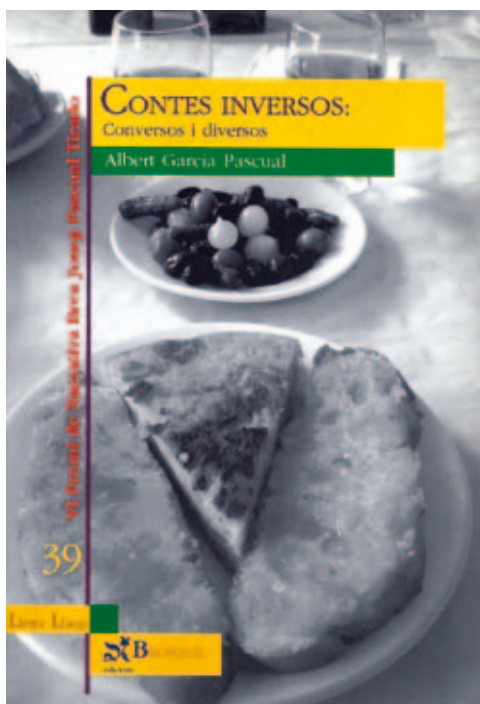
L'any 2005 un autor desconegut més enllà de Castelló, Albert Garcia Pascual, va obtenir el VI Premi de Narrativa Breu Josep Pascual Tirado amb el seu primer recull de relats, *Contes inversos: conversos i diversos* (Brosquil edicions, 2006). Fins aleshores Albert Garcia havia publicat una novel·la escrita a quatre mans amb el també castellanenc Rubén Montañés, *Una Magdalena moguda* (Publicacions de l'Ajuntament de Castelló, 2000), la novel·la històrica *La revolta ignorada* (Brosquil edicions, 2002), amb la qual havia obtingut l'any 2001 el Premi de Narrativa Vila d'Almassora, i la novel·la de ciència ficció amb tocs d'humor *Aquell matí era perfecte* (Tabarca, 2002).

Contes inversos: conversos i diversos recull un total de trenta-dos relats que tenen en comú la seua brevetat i bones dosis d'humor, ironia i sarcasme, uns trets que de vegades per extensió i pel tractament els poden fer acostar-se a les fronteres de l'acudit i de l'esperpent. També contenen algunes gotes de surrealisme i mala bava.

Bona part dels contes els inicia descrivint una situació, un estat d'ànim, un paisatge amb la minuciositat d'un rellotger, com si esperara que el brau lector se li tire a la capa, però quan aquest ho fa amb un ràpid moviment capgira la narració i aconsegueix un colp d'efecte que el sorprèn i el desarma. A Albert li agrada jugar amb els malentesos i els dobles i triples sentits.

La temàtica del llibre, citant el mateix títol, és diversa: la guerra, la civil i la mundial, els records d'infantesa, la gastronomia, la quotidianitat... I tots els temes són tractats com una moneda amb cara i creu.

En el llibre hi ha moments, també, per a la venjança:

Aquells meravellosos anys, per a una certa enyorança: *El poble*, per a la denúncia (la denúncia d'una renúncia): *Llibertat i vida*, per als homenatges: *Gossos de gossera*, en el qual ret un divertit i cinematogràfic tribut a Josep Pascual Tirado i el seu inoblidable i llegendari personatge *Tombatossals*.

En les seues pàgines he vist, d'una manera diguem-ne que paraliterària, vull dir a través de les citacions constants, la reivindicació que Albert es fa com a narrador castellanenc d'una generació en concret, la d'autors com ara Vicent Usó, Vicent Pallarés, Pep Castellano, Carles Bellver, Vicent

Marçà, Rubén Montañés, la millor generació de narradors castellanencs en llengua catalana, cosa que no li fa falta ja que les narracions són suficient aval.

Contes inversos: conversos i diversos és un llibre que es llig d'una tirada, té un llenguatge clar, concís i directe i conté algunes narracions d'antologia.

L'ESSÈNCIA EN LA MULTIPLICITAT PORTADA PER AL NÚMERO 50 DE LA REVISTA DE CULTURA I FESTA PLAÇA MAJOR

*Per Patricia Mir Soria
Llicenciada en Humanitats*

L'artista castellonenc Taló ha sigut el triat per a il·lustrar la portada d'una data històrica per a aquesta publicació. La revista de Cultura i Festa Plaça Major que edita la Federació Colles de Castelló commemora 50 números dedicats a la promoció i difusió de les nostres tradicions musicals, artístiques, esportives i, per descomptat, festives. Cada número ha comptat amb la col·laboració desinteressada d'un artista que ha interpretat sota prismes molt diferents la labor d'aquest col·lectiu. En el cas de Taló i com no podia ser d'una altra manera l'abstracció és el llenguatge escollit.

Des que Taló rebera el primer gran impacte de la seua carrera en conèixer l'obra de Kazimir Malevich i Wassily Kandinsky les seues inquietuds han anat parelles a l'interès per l'abstracció en tots els seus vessants. Seguidor fervent de tots dos, Taló ha viatjat per tot Europa per a conèixer de primera mà els plantejaments estètics i formals d'aquests artistes de les primeres dècades del segle XX. "La constant i el repte que marca el meu treball és millorar tant la tècnica com la composició. Jo no trac del meu estudi cap obra de la qual no estiga convençut o que per a mi no estiga bé", reconeix.

Conversant amb l'artista descobreixes una màxima que no sempre reconeix el gran públic. "L'abstracció és un pols constant i, per a mi, molt més complicat que la figuració. El pintor abstracte pateix més que el figuratiu perquè amb la figuració tens tot el temps del món per a corregir, a més que les fallades es detecten amb molta més rapidesa. L'abstracció està més lligada amb el teu interior", abunda.

Així, arribem al motiu que Taló ha creat per a aquesta publicació que tan bé coneix. Una composició on destaquen tres masses cromàtiques que coincideixen amb tres elements claus. Els colors són el verd en el centre i al seu al voltant taronja i granat. El verd com a identitat de Castelló on Taló imprimeix "l'esperit de defensa del que som com a poble" i que aquesta revista converteix en marca de la casa. Al seu al voltant i en masses més àmplies tots els col·lectius que envolten la festa. La peculiar personalitat i idiosincràsia de cada colla es manifesta en l'obra de

Foto: José Antonio Arias (Kece)

Taló com una massa no uniforme que cerca respectar la diversitat. El color identitari i la diversitat se sumen a un tercer element que és el sentit clarament ascendent de l'obra. Els colors s'uneixen en els extrems per a marcar la unió entre col·lectius que sense perdre el seu caràcter estan moguts pel mateix ressort d'amor a la festa i a la tradició.

DIPUTACIÓ
D
CASTELLÓ

LLENGUA

80é ANIVERSARI DE LES NORMES DE CASTELLÓ

Per Albert Sánchez-Pantoja

El proper dia 21 dels corrents es compliran 80 anys de l'aprovació de les Normes de Castelló i considero oportú aprofitar aquesta avinentesa per a refrescar la memòria dels castellonencs actuals amb una breu descripció del context històric en què es va produir aquell fet i les conseqüències que se'n deriven.

Per a comprendre amb una certa aproximació la importància de les Normes de Castelló cal retrocedir 100 anys i situar-nos mentalment a inicis del segle passat quan, amb l'arribada del moviment cultural anomenat Renaixença, es va prendre consciència de la gran anarquia ortogràfica que patia el valencià, resultat de segles de decadència, una decadència encara agreujada per dos moments històrics concrets: un quan a partir del segle XVII es generalitza a la ciutat de València i els seus voltants el fet de parlar apitxat, i l'altre quan a inicis del segle XVIII el decret de Nova Planta elimina l'ensenyament del valencià de les nostres escoles i el priva del rang de llengua oficial del país. Amb la suma de tot això ens trobem a inicis del segle XX amb un idioma dialectalitzat i degenerat fins a uns límits que el feien molt poc apte per a ser utilitzat com a vehicle de cultura.

Els escriptors del moviment de la Renaixença, en el seu intent de recuperació cultural en la llengua pròpia, es van dividir entre cultistes i dialectalitzants: els primers intentaven retrobar en els texts clàssics el que ells anomenaven "llemosí", (el català antic) i els segons intentaven escriure "el valencià que se parla ara". El resultat, com resulta fàcil d'imaginar, és que cadascú escrivia com li rotava.

El 1913 la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans va publicar les Normes Ortogràfiques inspirades per Pompeu Fabra, que unificaven i modernitzaven l'ortografia del català i que, amb algunes inevitables excepcions, van ser generalment adoptades pels escriptors. Al País Valencià aquestes Normes van ser acceptades ben aviat pel grup València Nova i per la Societat Castellonenca de Cultura, però hi hagué certes reticències a càrrec de Lo Rat Penat i d'homes com el pare Fullana, Carreras Candi i el pintoresc Josep Mª Bayarri, inventor d'una ortografia valenciana totalment incoherent.

Donades les peculiars característiques dels valencians, una normativa promulgada a Barcelona no era l'instrument més recomanable per posar ordre al desgavell de la llengua escrita a les nostres terres. Era evident que per tal que el procés d'unificació ortogràfica fóra viable a casa nostra, calia promoure'l des de dins, havia de ser una iniciativa dels propis valencians. Conscient d'això, la revista "Taula de les

Actual Museu d'Etnologia al carrer dels Cavallers, "Casa Matutano", edifici on es van signar les Normes

Lletres Valencianes" va fer una crida als escriptors, editorials i entitats valencianistes, en favor de la unitat ortogràfica, i encomanà a la Societat Castellonenca de Cultura l'organització d'una assemblea a Castelló per a tractar de resoldre aquesta qüestió.

Es va procedir a l'elaboració d'una sèrie de propostes en què van participar de manera prioritària Salvador Guinot, Carles Salvador,

Àngel Sánchez Gozalbo i Lluís Revest Corzo.

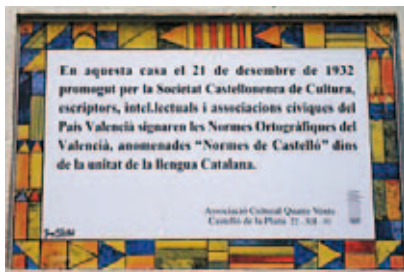
Concretament Lluís Revest, que era fundador i secretari de la Societat Castellonenca de Cultura, escrivia en carta adreçada a Joaquim Reig el 17 de desembre de 1932: "*Per fi van les famoses regles. Tot i molt imperfectes no han pogut eixir abans del teler, i sobre això i ésser jo un mecanograp detestable no he volgut fer-les copiar a un altre per por que fora pijor*".

Quatre dies després d'aquesta carta, el 21 de desembre de 1932 se celebrà a Castelló un aplec en què els representants de les entitats i publicacions valencianistes acceptaren i signaren unes normes ortogràfiques unificadores, que eren una adaptació de les de l'Institut d'Estudis Catalans, amb

Homenatge a Carles Salvador en l'Assemblea de Mestres, Castelló de la Plana, 1933

LLENGUA

Placa ceràmica commemorativa

alguns petits retocs que donaven validesa a formes valencianes genuïnes a què no calia renunciar (terminacions del subjuntiu en *e* en compte de fer-ho en *i*, possessius *meua*, *teua*, *seua* en compte de *meva*, *teva*, *seva*, formes *est*, *esta*, *eixe*, *eixa*, en compte de *aquest*, *aquesta*, *aqueix*, *aqueixa*, i algunes altres) i que bàsicament respectaven la unitat de la llengua comuna.

No va ser cap casualitat que les normes foren signades a Castelló, ja que l'intens moviment cultural d'aquells anys a la capital de la Plana era superior en molts aspectes al coetani de la ciutat de València i homes com Lluís Revest, Salvador Guinot, Àngel Sánchez Gozalbo, Gaetà Huguet Segarra, Josep Pascual Tirado, Joan Baptista Porcar, Maximia Alloza, Honori Garcia, Lluís Sales, Bernat Artola, etc. van ser els majors i millors impulsors d'aquelles normes.

Hi van signar la Societat Castellonenca de Cultura, Centre de Cultura Valenciana, Lo Rat-Penat, Seminari de Filologia de la Universitat de València, Unió Valencianista, Agrupació Valencianista Republicana, Centre d'Actuació Valencianista, Agrupació Valencianista Escolar, Centres Valencianistes d'Alcoi, de Bocairent i de Cocentaina, Joventut Republicana Valencianista de Manises, Editorial l'Estel, "El Camí", i una llarga sèrie d'intel·lectuals dels quals (a més dels ja esmentats) remarcarem: Lluís Fullana, Lluís Cebrian Mezquita, J. Sanchis Sivera, Salvador Carreres, Emili Calduch, Francesc Martínez, Bernat Ortin, Nicolau Primitiu, Eduard L. Chavarri, Teodor Llorente Falcó, Eduard Martínez Ferrando, Leopold Trénor, Carles Salvador, Llorenç Sorlí, Ignasi Villalonga, Constantí Gómez, Ramón Huguet, F. Almela i Vives, Joaquim Reig, Miquel Martí, E. G. Nadal, E. Navarro Borràs, E. Soler Godes, F. Caballero Muñoz, M. Thous Orts, Adolf Pizcueta, Miquel Peña, Thous Llorens, Joan Simón, E. Duran Tortajada, F. Mateu Llopis, Francesc Alcayde, Pasqual Asius, F. Carreres Calatayud, Manuel Sanchis Guarner, Antoni Igual, F. Escrivà Cantos, F. Figueras, Joan Beneyto, Angelí Castanyer, Emili Cebrian, F. Bosch Morata.

Han passat 80 anys d'aquells fets. Han estat 80 anys fructuosos, perquè, lentament però amb seguretat, les Normes de Castelló han estat acceptades a tots els nivells: l'acadèmic i el popular. Ha estat ingent la quantitat de literatura, premsa i publicacions en general produïdes en el llenguatge modern, flexible i unificat que van fer possible aquestes normes. I tot això reforçat amb l'escola en valencià, que ha estat possible recuperar durant els darrers

trenta anys, després de segles d'autèntic genocidi docent.

Les Normes de Castelló són també avui la millor defensa contra els intents secessionistes de tornar a inventar ortografies delirants, promoguts en els darrers anys amb inequívokes finalitats polítiques per elements de la dreta més cavernícola d'aquest país que pretenen aplicar també a la filologia la seua particular visió del "*patriotismo constitucional*" i de la "*valenciania*".

Resulta inevitable contrastar la distància sideral entre aquells homes de dreta il·lustrada i civilitzada (S. Guinot, Ll. Revest, A. Sánchez Gozalbo, etc.) i els que actualment ens tanquen els repetidors de TV3 i s'entesten en no acceptar la unitat de la llengua catalana.

El proper 21 de desembre cal honorar la nostra memòria col·lectiva i retre homenatge a les Normes i als que les van fer possibles. Estem segurs que les associacions culturals castellonenques i la Universitat Jaume I sabran estar a l'altura que correspon.

Llibre de les normes ortogràfiques

Acte dels 75 anys de les Normes de Castelló, 2007

DOLÇAINA I TABAL

II CONCURS DE COMPOSICIÓ PER A DOLÇAINA I BANDA “CIUTAT DE CASTELLÓ” 2012

Per Joanjo Trilles

El Jurat del II Concurs de Composició per a Dolçaina i Banda “Ciutat de Castelló” 2012 format per: Francisco Signes Castelló, músic i exdirector de la Banda de Castelló; José Vicente Ramón Segarra, director de la Banda de Castelló; Antoni de la Asunción Andrés, mestre de dolçaina i percussió; Luis Martín Vidal, mestre dolçainer; i Joan Josep Trilles i Font, secretari amb veu, però sense vot.

Valero, Adrià Nebot Sanahuja i Rafa Cosín Igual.

Al concert es van interpretar: *Ramón Segarra*, pasdoble amb dolçaina d'Esteban Esteve; *Wazir Al-Azrap*, marxa mora de Miquel Ferrandís; *Una nit d'albaes*, de Salvador Giner, arreglada per a dolçaina per Paco de Domingo; *Moros y cristianos*, fantasia de José Serrano; *Enderivell*, concert per a dolçaina i banda d'Arnau Bataller Mención d'Honor en el “Concurs de Composició per a Dolçaina i Banda d'Algemesí” 1998; i per rematar, *La Cova de les Meravelles*, concert per a dolçaina i banda de Vicente Ortiz Gimeno Primer Premi en el “Concurs de Composició per a Dolçaina i Banda Ciutat de Castelló” 2011.

L'acte fou presidit per la reina de les festes, Cristina Pastor i el regidor de Cultura, Vicent Sales.

Van decidir per unanimitat deixar desert el II Premi de Composició per a Banda i Dolçaina “Ciutat de Castelló”. Així mateix agrairien als compositors la seua participació en aquesta edició.

El veredictes es va fer públic en el transcurs del concert del passat dia 26 d'octubre a l'Auditori i Palau de Congressos de Castelló. Concert extraordinari a càrrec de la Banda Municipal de Castelló, dirigida pel mestre José Vicente Ramón i els dolçainers solistes, Sara Bachero

LITERATURA

MANUEL ROIG ABAD GUANYA EL XIII PREMI DE NARRATIVA BREU JOSEP PASCUAL TIRADO

Foto: Pepe Lorite

L'escriptor vallero Manuel Roig Abad ha rebut de mans de la reina de les Festes de la Magdalena, Cristina Pastor, la rosa que li acredita com a guanyador del XIII Premi de Narrativa Breu Josep Pascual i Tirado, creat en memòria de l'autor de "Tombatossals", de qui enguany celebrem el 75é aniversari de la seua mort. Aquest certamen està organitzat per la Federació Colles de Castelló, la Llibreria Babel, l'Editorial Urania i compta amb el patrocini de la Diputació de Castelló.

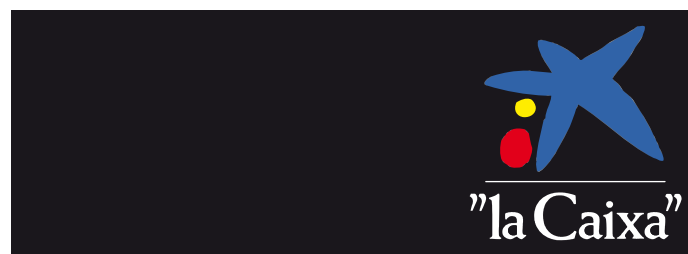
El guardó té una dotació de 3.000 euros i dona accés a la publicació de l'obra per l'Editorial Urania de Castelló.

Fins ara han obtingut aquest guardó els autors: Reis Lliberós, Nel·lo Navarro, Xavier Mínguez, Pasqual Mas, Vicent Pallarès, Albert Garcia, Joan Andrés Sorribes, Pep Castellano, Jordi Sebastià, Joan Baptista Campos, Leandre Iborra i Víctor Garné.

Roig naix a Castelló l'any 1976. Obté el títol de professor en l'especialitat de fagot en el Conservatori

Superior de València en 1999. Un any després aprova les oposicions al Cos de Professors d'Ensenyament Secundari. Des de l'any 2005 imparteix l'assignatura a l'Institut *Fray Ignacio Barrachina*, a Ibi. És al voltant d'aquest any quan comença a escriure. Des de llavors participa en nombrosos concursos, sent guardonat a diverses localitats de la Comunitat Valenciana, Catalunya i Balears.

A l'any 2012 obté premis de narrativa a Manlleu, València, Valls, Pinoso, Barxeta i Montuïri; i el 25 d'Abril de poesia, a Benissa. "Despatxeu a la *ninyera*", el text amb el qual es va presentar al concurs, ha estat el seu darrer guardó.

JERE: EL COSTUMISME TRANSFORMAT EN ART

Per Joan Feliu

Sempre fidel al seu art i a ell mateix, ben conscient que els gustos i les modes se'ls menja el temps, JERE ens ha presentat una mostra ben representativa de la seua obra a l'exposició realitzada el passat octubre al Museu d'Etnologia de Castelló.

Com en mostres anteriors, en major o menor mesura, JERE ens parla de la nostra història i de les nostres tradicions. En l'elecció dels temes es combinen la transcendència amb la dimensió social de l'art, amb una força capaç de despertar la consciència històrica de l'espectador i el seu sentiment d'orgull en saber-se part integrant d'una gent i d'un país.

Situada en el marc natural i històric mediterrani, l'obra de JERE transpira la seua mediterraneïtat, el seu amor a la terra, que són ací tan importants com el domini de la tècnica tradicional de la fusió i de la proporció, tant dels ambients com de les anatomies.

Tant en les seues obres de bronze de dimensions i grups reduïts com en les seues figures d'escala major, fins i tot

Jere en la darrera exposició al Museu d'Etnologia de Castelló

El pregoner

als seus dibuixos, el seu art es manté dins d'un naturalisme inicial i un cert concepte pintoresc i costumista. Una forma d'art que troba en el detall realista, en la sensació de moviment que sap imprimir i en els acusats contrastes de la llum i l'ombra dels esgarraps impressionistes del bronze, els seus millors efectes.

En resum, una obra que ens invita a penetrar en l'admiració d'un talent capaç de fer brotar formes genials carregades d'un profund simbolisme, fortíssimes arrels populars i molta, molta sinceritat.

XV JORNADES DE CULTURA POPULAR A CASTELLÓ “CERÀMICA TRADICIONAL” TALLER DE TERRISSER. ANTONIO NOMDEDÉU

Per Escola d'Art i Superior de Disseny de Castelló

Antonio Nomdedéu al pati del centre Municipal de Cultura de Castelló

El veterà i prestigiós artesà, Antonio Nomdedéu Medina, ens mostrà en les passades Jornades de Cultura Popular al voltant de la *Ceràmica Tradicional* el procés d'elaboració de peces de terrisseria popular, emprant torns de peu. La potència dels peus movent la roda i transmetent aquesta energia a la zona on treballa el terrisser amb les mans constitueix un espectacle de coordinació de moviments molt interessant. Un espectacle que Antonio ens amenitzà amb divertides anècdotes i tocs del gran sentit de l'humor del qual sempre fa gala.

Antonio és l'últim terrisser d'una tradició que es remunta tres-cents anys enrere a l'Alcora, a la fi del segle XVII. És un home d'extraordinària sensibilitat que ens va sorprendre per la delicadesa amb la qual torneja les grans peces. Tinells construïts en dues parts o grans gibrells i

tests realitzats a marrell, que uneix la tècnica d'urdit amb el torn, són les seues peces més celebrades. Ell ens descobreix les tipologies de la tradició alcorina, com el cànter de dos anses, el de boca ampla i la marraixa.

No hem d'oblidar que si l'actual indústria ceràmica de Castelló es troba entre les més importants del món és, en part, perquè està fonamentada en una sòlida tradició de la qual aquest terrisser és dels últims representants

De les seues demostracions hem rebut lliçons de tècnica, de tradició i d'humanitat. A més manifesta una vocació pedagògica en la qual s'endevina la tristesa de deixar l'ofici sense descendència.

XAFARDECOLLES. Notícies íntimes del món de les Colles

- **Pàdel.** El passat mes de juny es va jugar el Trofeu Pàdel Sant Joan 2012 a les pistes del Raval Universitari. Els campions del torneig foren Javier Rius i Miguel Navarrete de la Colla Botifarra, i els campions de la final de consolació van ser Òscar Sanahuja i David Fuster de la Colla El Vi Si.

- **Novembre Templar.** Juan Carlos Navarro, responsable de Relacions Externes de BP Oil Castelló, va ser nomenat el dissabte 24 de novembre pel Gran Mestre dels Cavallers Templers de Castelló, Sergio Benvenuto Sánchez, Mestre Templar 2013 en un sopar de gala celebrat en els salons del restaurant Celebrity de Castelló. També va rebre el seu guardó l'Associació de Dames i Cavallers d'Uixó, de la Vall d'Uixó, que ocuparan el càrrec de Mestres Templers Honorífics del 2013. A l'acte van assistir l'alcalde de Castelló, Alfonso Bataller, i el regidor de Cultura i diputat provincial, Vicent Sales.

Campanya Reis. Un any més els Cavallers Templers recolliran joguets els divendres al cau del carrer Sant Roc a partir de les 20 h.

- **Marató.** Una edició més, la Federació Colles de Castelló col·labora en l'organització de la III Marató Ciutat de Castelló del diumenge 9 de novembre. Per un costat les colles Reyes, Els Cremats i La Taronja Pelà feren de voluntaris en zones d'avituellament. Per altra banda, dins de l'animació les agrupacions de dolçainers i tabaleters, Castàlia, Xaloc i l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal tocaren durant el recorregut d'aquesta prova esportiva.

 XAFARDECOLLES

• **Futbol sala.** Un any més la Federació Colles de Castelló convocà el dia 28 de juliol “**III Torneig de Futbol Sala de 12 hores**”, convocant a les colles federades, gaiates i gent de la festa. En aquesta edició participaren: Pío-pío, Xaloc, Vi negre, Gaiata 15 Sequiol, Coca Colla Castelló, Malfainers, Botifarra, A.Z. Carpintería i Nostra. En el primer partit de cada equip es va guardar un minut de silenci en memòria del company de la Colla Malfainers, David Montero, que va faltar una setmana abans del torneig en accident de trànsit. El guanyadors foren el companys de la Colla Pío-pío.

• **La Fundació Huguet nomena Valencià de l'Any a Raimon i al Betlem de la Pigà.** El patronat de la Fundació Huguet s'ha reunit sota la presidència de l'alcalde de Castelló de la Plana, Alfonso Bataller, i ha acordat, entre altres qüestions, que el guardó de Valencià de l'Any 2013 siga per al cantautor Raimon, pel 50é aniversari de la composició de la cançó *Al Vent*, així com per al Betlem de la Pigà pel 25é aniversari, enguany, de la mort de Miquel Peris.

• **Al Tall es retira dels escenaris.** Al Tall ha anunciat la seua dissolució a través d'un comunicat. Donen per acabada així una trajectòria musical de 38 anys. El grup ha dit: *Ens sentim satisfets per haver assolit els nostres objectius, contribuint a despertar la consciència del nostre país, a reivindicar la nostra llengua i a rescatar la nostra forma tradicional de fer música en esta època.* Serà recordat com un conjunt de música d'arrel tradicional fundat en 1975, reconegut per la fecunda trajectòria i pioner en la reinterpretació de la tradició musical i sonora del seu país a l'estil de la Riproposta italiana, emmarcada dins d'una concepció mediterrània de la música popular.

• **Cristina Pastor Salines i Laura Turch Benedito seran les reines de les festes de la Magdalena 2013.**

Cristina Pastor pertany a la gaiata 11. Li acompanyaran en la seua cort d'honor Andrea Monroig, Dunia Gormaz, Lara Sos, Mireia Alcaide, Melina Queral, Cristina Fornás i la dama dels Cavallers, Marta Font. Laura Turch és de la gaiata 15. La seua cort estarà formada per María Alabau, Marta Armijo, Marta Juan, Marina Pasíes, Paula Torres i Nayla Guimerà.

El cartell *Tots de Romiatge*, d'Yvan Gost Gusso, ha estat el triat per a il·lustrar les pròximes festes.

El Corte Inglés

* ÁMBITO cultural

Crònica de la Nit de Sant Joan 2012

Concurs cartells Nit de Sant Joan

Concert per Sant Joan

Planetari

Roda de Premsa

Concurs Coques de Sant Joan

Nit de Sant Joan

